

Pr. 594, VIII, 14.

GEHEIME ZONDEN.

Een woord aan ouders en opvoeders.

DOOR

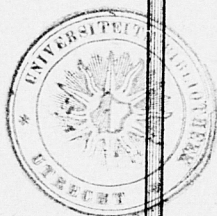
J. A. G. DE WAAL,

Hoofd der Christelijke School

TE

KAMPEN.

J. DEN BOER, BREUKELN, 1894.

»Filippus» XCVI.

Bij den uitgever J. DEN BOER, te Breukelen zijn vanwege „**FILIPPUS**” de volgende Boekjes uitgegeven.

Zij zijn ook bij de depóthouders voorhanden, alsmede bij iederen solieden boekhandelaar te verkrijgen.

IV. Dina's Kijkje.	3de druk. f	0,05
VIII. Drie belangrijke sterfbedden. 2de druk.	»	0,06
XIV. De weg naar huis; gedachten en aanwijingen aangaande de reis naar den Hemel.	»	0,06
XVI. Gelooven op gezag, Dat mag.? 2de druk.	»	0,04
XVII. Treffende bijzonderheden uit de geboortegeschiedenis der Chr. Geref. Kerk.	»	0,20
XVIII. Een praatje over de kermis met een paar boerenjongens, door J. F. BULENS. 2de dr.	»	0,04
XXX. De heiliging van den dag des Heeren.	»	0,10
XXXI. Huiselijke opvoeding, door L. BROUWER.	»	0,10
XXXIII. (P) Anna, de jeugdige getuige, door Johannes. 2de dr.	»	0,05
XXXV. Stem en Snaren. ingen.	»	0,70
» » geb.	»	0,80
» » geb. in prachtb.	»	1,00
XXXVI. Een gemengd huwelijk.	»	0,03
XLVI. Uit de diepte roep ik tot U; door H. B.	»	0,05
XLVII. Dagboekje van de 12 jarige Marie.	»	0,06
XLVIII. Lijdens-, Paasch- en Pinksterliederen.	»	0,02½
LIV. Ds. T. Bos. Het Arbeiders-vraagstuk en het Evangelie.	»	0,10
LV. Uitredningen van een zeevaarder.	»	0,08
LVI. A. Littooij. Het Wesleyaansche Methodisme.	„	0,22½
LVII. J. Smelik. Twaalf liederen voor schoolgebruik.	»	0,10
LVIII. A. Littooy. Het geven.	»	0,07½
LX. Brieven van Van der Groe.	»	0,50
LXI. F. A. Augusti; of de bekeering, enz.	»	0,08
LXIV. Reisindrukken; of, over Domburg en Wiesbaden naar Dusseldorp; door S. A. v. d. Hoorn.	»	0,40
LXIX. Iets over de verloving en het huwelijk.	»	0,05
LXX. 7 pijlen in het hart van het Romanisme, door Nap. Rousel; in cartonnen bandje.	»	0,30
LXXI. God waakt over de Zijnen. 2e druk.	»	0,05
LXXIII. Robert Flockhart.	»	0,05
LXXVI. Twee Samenspraken voor Chr. Jongel. Vereen.	»	0,15
LXXVIII. Apollos.	»	0,05
LXXX. Eene roepende zonde. 2e druk.	»	0,03
LXXXII. L. Lindeboom. Onze roeping tegenover Rome.	»	0,10
LXXXIV. De uitnemende rijkdom van Gods heerschappijvoerende genade.	»	0,03

GEHEIME ZONDEN.

Een woord aan Ouders en Opvoeders.

DOOR

J. A. G. DE WAAL.

Hoofd der Christelijke School.

TE

KAMPEN.

Den 26 Augustus '93 leverde ik een opstel over Onanie, op de vergadering der Afdeling Zwolle en omstreken van de Christelijke Onderwijzers Vereeniging.

Dit opstel werd belangrijk genoeg geacht om onder de oogen van vele ouders en opvoeders gebracht te worden.

Daarom bood ondergeteekende het der Vereeniging »Filippus" ter verspreiding aan, die het nu uitgeeft onder den titel: Geheime zonden.

Dit dient ook in aanmerking genomen te worden, nu er onlangs eveneens een werkje door den Heer Schöttelndreier over het zelfde onderwerp is uitgegeven.

Gebiede de Heere Zijn zegen op alles wat gedaan wordt tot bestrijding van de vreeselijke zonde der zelfbevleking.

J. A. G. DE WAAL.

De grijze eere- voorzitter der Unie, Elout van Soeterwoude, richtte in het jaar 1883 een woord tot de Hoofdonderwijzers der Scholen met den Bijbel, dat hij inleidde met 2 Petr. 2 vs. 10.

In vers 9 tracht Petrus den aanstoot weg te nemen van hen, die niet goed kunnen vatten, hoe de Heere de boozen schijnt te bevoorrechten boven de godzaligen; want hij betuigt, dat de Heere tijd en wijze weet wanneer Hij den goddelooze zal geven het loon zijner ongerechtigheid. In dit vers leest men dan ook: *De Heere weet de godzaligen uit de verzoeking te verlossen, maar de onrechtvaardigen te bewaren tot den dag des oordeels om gepijnd te worden.* Als voorbeelden worden wij gewezen op Noach en Lot. En onder *die onrechtvaardigen* telt vers 10 voornamelijk *degenen, die naar het vleesch in den wellust der onzuiverheid wandelen* of, zooals het in onze Staten-overzetting wordt gelezen, *die naar het vleesch in onreine begeerlijkheid wandelen.*

Bij deze woorden teekent Calvijn aan: want aangezien God ze allen straffen zal, hoe zouden die ontsaan, welke als het onredelijke vee, zich aan alle boosheid overgeven. *Naar het vleesch wandelen*, is tot het vleesch genegen zijn, gelijk de onvernuftige dieren zonder rede en oordeel gedreven worden, alleen volgende hun lust, dien zij tot leidsman hebben. Door *de begeerlijkheid der bevlekking*, verstaat hij, die vuile en ongebreidelde wellusten, als de menschen, niet passende op eerbaarheid, maar afgelegd hebbende alle schaamte, tot onreinheden gedreven worden. Dit is het *eerste* kenteeken, waarmede hij hen teekent,

die onzuivere menschen zijn, en dan eerst volgen nog andere kenteekenen.

Uit de woorden van Petrus blijkt tevens, dat in diens dagen de toestand der maatschappij niet veel beter was dan nu. Ook nu vinden we die onreinheid ten platte lande en in de steden, in huisgezinnen en scholen, op vloot en in leger, in fabrieken en op werkplaatsen, bij oud en jong, bij aanzienlijk en gering: wij zouden bijna zeggen bij allen, bij wie niet aanvankelijk gedood werd *de begeerlijkheid des vleeschs, de begeerlijkheid der oogen en de grootschheid des levens*.

Ook de Apostel Paulus noemt in Gal. 5 vs. 19 niet alleen de meer in 't licht tredende *hoererij* en *overspel*, maar evenzeer *onreinheid* en *ontuchtigheid*. Elders spreekt hij: van *hetgeen heimelijk geschiedt*, is *schandelijk* om te zeggen.

Wij hebben als ouders en opvoeders in deze eene gewichtige taak te vervullen. Wij hebben in de eerste plaats onze kinderen aan te sporen, den Heere Jezus aan te doen en *niet het vleesch tot begeerlijkheid te verzorgen*. Wij moeten den kinderen hunne geneigdheid tot allerlei zonden voorhouden, daar wij weten, dat de kennis der zonden hen genaakt òf *buiten* de Heilige Schrift en dan met hare verleidelijkheid, òf *door* de Heilige Schrift, doch dan met hare voorbehoedmiddelen of hare straf. Wij moeten het kind zooveel mogelijk brengen in eene atmosfeer, waar het met 's Heeren hulp, als 't ware vatbaarder wordt om de hoogste waarheden aan te nemen; waar het het heilige inademt, honger en dorst krijgt naar het betere, gebracht wordt tot waarheid, tot nuttige kennis, tot volhardender arbeid, tot ondergeschiktheid, orde, zindelijkheid, bovenal tot dienende liefde, zoo in als buiten de ouderlijke woning en school. Eene zeer gewichtige voorwaarde tot

verkrijging van goede uitkomsten is de samenwerking van ouders en onderwijzers. Wij hebben dus wel toe te zien aan wie wij onze kinderen toevertrouwen en te zorgen, dat ze niet komen waar vrede, welwillendheid, kieschheid, knusheid, matigheid, tucht niet worden in acht genomen.

Moeten wij, zooals wel eens gezegd wordt overal oogen hebben, vooral dienen wij te letten op de verschijnselen van die ijselfijke zonde welke bekend staat onder den naam van *Onanie*.

Door *Onanie* verstaan we eene handeling, waardoor iemand door middel van gedurige aanraking der geslachtsorganen of door herhaalde bewegingen van het lichaam, of enkel door de fantasie die organen prikkelt, zoodat er uitstorting van zekere vloeibare witte stof plaats heeft.

Die naam *Onanie* is afgeleid van *Onan*, een zoon van Juda, van wien we lezen in Gen. 38 vs. 9. Deze Onan maakte zich schuldig aan eene dubbele zonde. Hij minachtte eerstens eene goddelijke *verordening*, door het met opzet onvruchtbaar maken van den echt, door de natuurlijke gemeenschap niet te voltooien en ten andere minachtte hij eene goddelijke *rijksbelofte*, die na den dood van zijne oudere broeders *hem* aanging.

Van kindsbeen aan behaagt de onanie de menschheid en brengt ze eene verwoesting aan »waartegen de Heere alleen in behoudenis zetten kan."

Een onzer dichters riep vol ontroering uit:

»Door wellust* heeft de ziel haar eersten glans verloren,
»Sy leyt als sonder glans en *niet* gelijk te voren."

En dat deze zonde algemeen is getuigt o.a. de Heer Reveillé Parise, eene medische specialiteit als hij schrijft:

* Het woord wellust wijst reeds etymologisch op het woord volupteit, dit beteekent, afrollen van zijne hoogte, door eene kracht in ons van hetgeen onvatbaar is voor geloof, liefde en gehoorzaamheid, die ten leste alles in het vleesch doet opgaan.

»geen pest, geen oorlog, geen pokken, geen cholera, noch andere dergelijke epidemische ziekten, hebben, naar mijn oordeel, meer verwoestingen voor de menschheid opgeleverd, dan deze verderfelijke gewoonte. Zij is het meest vernielend beginsel der beschaafde samenleving, dat zoo veel werkzamer is, naarmate het onafgebroken op de maatschappij inwerkt en de bevolking der aarde langzamerhand ondermijnt.»

Met alle recht kan gezegd worden van haar: »Zij is eene pestilentie, die in de donkerheid wandelt, een verderf, dat op den middag verwoest! waarlijk »al hare gedooden zijn machtig velen!»

Dat het voor ouders en opvoeders in de eerste plaats noodig is, dat zij deze dingen weten, is dunkt ons duidelijk. En toch komt het maar te vaak voor, dat zij niet met deze zaken op de hoogte zijn, niettegenstaande op verschillende wijze de aandacht op deze vreeselijke zonde gevestigd werd. Moge het volgende iets bijdragen tot meer ernst in de behandeling dezer zaak.

Zullen wij evenwel de noodige overgegevenheid bij deze moeilijke zaak verkrijgen, dan moeten wij steeds vervuld zijn met die liefde welke iemand* het volgende deed schrijven:

»Zijt van mij hartelijk gegroet in den naam van God, die de *liefde* is, en die u allen geroepen heeft tot het *leven* en tot eene volkomen vreugde in Hem. Zijn *vrede* ruste op u en Zijn machtige *zegen* vergezelle u door geheel uw leven, opdat het u een zekere weg naar den hemel zij, die immers reeds nu ons dierbaarst vaderland zijn moet.

Deze wensch vervult mij, zoo vaak ik uwer zie. Hoe slaat mij dan het hart, hoe gaarne wilde ik u dan bij de hand vatten en uw oog, dat nog zoo jong is en de booze

* Kopff.

wereld inblijkt, tot het vaderland daarboven opheffen! En als ik gelooven mag, dat gij op den weg naar den hemel zijt, o, welk eene blijdschap! Gerust is de vreugde, wanneer in de *lente* het leven zich overal openbaart in sneeuw-witte en rozenkleurige bloesems de boomen overdekken, maar nog grooter is de vreugde wanneer uit uwe frissche jeugd een geur der eeuwige lente waait, welker *bloesems* door geen vorst verwelkt worden. Niet te beschrijven daarentegen is de smart, door eene bedorven jeugd veroorzaakt, welker bloesems door den honigdauw der wel-lusten roestig ineengekrompen of zwart door de vorst tegen den grond liggen. Ach en hoevelen liggen zoo daarneder. Hoe menigeen van uwen leeftijd staat daar als *een verdorde boom* welks merg door alles vernielende wormen verteerd is. En hoe menige *grafheuvel* vertoont zich aan ons oog als een huiveringwekkend gedenkteeken van een verkwist leven, waaromtrent wij niet verder vragen mogen, omdat wij het schrikwekkend antwoord ontvangen: »Een zelfmoordenaar verrot onder deze aarde." Daar ik zulke zonden en zulke ellenden der jeugd met weenende oogen aanzie, nader ik u met de bede, die een vroom man uit den ouden tijd tot een groot keizer richtte. De keizer had hem veroorloofd eene gunst te vragen, maar de edele man had niets hoogers dan de bede, die hij, de hand op des vorsten borst leggende, aldus uitsprak: »*Keizer heb acht op uwe ziel!* Ook ik leg mijne hand op uwe borst en bid u, geliefde jongelingen en jongedochters: *Hebt acht op uwe zielen!* Een verschrikkelijke vijand staat u naar het leven, hoedt u voor zijne netten en voor zijne kluisters!"

Dan zal het onze innige en aanhoudende bede zijn: Heere! ontferm u onzer kinderen, want zij zijn deerlijk van den duivel bezeten.

In zulk eene gemoedsstemming zullen wij niet rusten totdat wij gedaan hebben wat wij kunnen om dien gevaarlijken vijand der jeugd te bestrijden en te helpen bestrijden.

Wij willen u nu in 't kort wijzen op middelen *ter voorkoming, ter ontdekking en ter genezing der onanie*. 1)

I. Ter voorkoming van de geheime zonde der ontucht.

Evenals altijd in de eerste plaats in de geneeskunde de raad gegeven wordt: *tracht eene ongesteldheid te voorkomen*, zoo geldt deze waarschuwing ook hier in dubbele mate. De verleidingen tot het kwaad liggen meestal in het verborgen. Hiertoe behooren het omgaan met ontuchtige lieden; het slapen met onkuische personen; het zien van ontuchtige dingen; het aanhooren van gemeene en vuile vertellingen; het lezen van onzedelijke romans; het bezoeken van schouwburgen, café-chantants en andere plaatsen der ijdelheid, het lang zitten op privaten. Ook het dansen, het klauteren, het wrijven der geslachtsdeelen bij het verschoonen, het spelen met hobbelpaarden, het heen en weer schuiven op stoelen en banken, het ophouden van het water kunnen schaden.

Voorkom lediggang en verveling. De lediggang is het begin van alle ondeugden, onze geest kan niet ledig zijn. Hij moet werken. Doet hij niets nuttigs, dan zoekt hij andere afleiding en zweeft in dwaze, zondige gedachten vaak overal heen. Hij verdiept zich in allerlei droomerijen en schept zich een bonte en dolle menigte van beelden, waaruit maar al te licht ongeregelde lusten en begeerten voortkomen.

Bestrijd alle weekelijkheid. Schadelijk zijn zachte, al te warme bedden. Matrassen zijn 't best om op te slapen.

¹⁾ Zie Maandschrift voor Chr. Opv. 5de Jaarg. blz.-116.

De stroozak van den soldaat is oneindig beter, dan het dons van den koning; nauwsluitende kleeding is te verwerpen; lang te bed liggen, zonder slaap, is al zeer gevaarlijk; verhittende dranken en prikkelende spijsen dienen eveneens vermeden.

Waak tegen alle onmatigheid in spijs en drank, vooral tegen het veel en *overmatig* gebruik van vette spijsen, eieren, melk of prikkelende dranken. Te veel eten en drinken maakt loom en vadzig en vermindert de helderheid en bedaarde bezonnenheid.

Ontraad te veel en te vertrouwelyken omgang met het andere geslacht en volg het voorbeeld van den kuischen man, die gezegd heeft: Ik heb een verbond gemaakt met mijne oogen, hoe zou ik dan acht gegeven hebben op eene maagd. (Eenzoo op eenen jongeling. 1)

Laat vooral geen slechte boeken lezen. Romans, liefdesgeschiedenissen en onzedelijke werken verhitten de verbeelding. Honderd duizenden zijn aan dit gif gestorven.

Verbied plaatsen, waar alles er op aangelegd is, om de booze lusten op te wekken, hetzij door vuile liederen, door schandelijke teekeningen, door liederlijke kleederdracht, door schilderstukken naar 't naakt. Boven den ingang tot al die plaatsen moest men schrijven: »*Terug, gij die nog blozen kunt.*»

Waak voor den eersten stap. Laat de vlieg niet om de kaars fladderen. Verpletter het ei voor de basilisk er uit kruipt.

Een en ander saamgevat zouden wij, ter voorkoming, deze regelen willen aangeven:

1. *Ernstige bede* om bewaring en verlossing van dit kwaad.

1) Job 31 vs. 1.

2. *Trouwe vermaning en waarschuwing* naar het Woord Gods.

3. Een *zorgvuldig en waakzaam opzicht*, vooral bij het te bed liggen en het gaan naar de privaten.

4. *Aanhoudende, nuttige en aangename bezigheid*.

5. Bewaring van *orde, vlijt en opmerkzaamheid*.

6. Het wekken van de overtuiging dat God alles *hoort en ziet*, tot zelfs de geheimste schuilhoeken van ons hart *doorzoekt*.

7. Aankweeking van *schaamte* voor elk onzedelijk woord of onbetamelijke handeling.

II. Ter ontdekking van de geheime zonde der ontucht.

Gelijk de Heere aan Kaïn, den eersten broedermoorder een teeken stelde, dat niemand hem versloeg, die hem vond, zoo maakt Hij ook teekenen aan die jeugdige zelfmoordenaars, opdat zij ontdekt zouden kunnen worden, voordat zij geheel door de ontucht zijn ongelukkig geworden of vermoord. Want al straft de Heere deze zonde niet altijd even als Onans gruweldaad onmiddellijk met den dood, toch zijn de noodlottige gevolgen meestal op te merken.

De kenteekenen zijn tweeërlei: *a.* lichamelijke, *b.* geestelijke.

a. Lichamelijke kenteekenen.

1. Een onanist heeft een *onvasten, schuwen* blik. Zijn blik is als van iemand, die meent dat ieder hem aanziet, van iemand, die vermoedt, dat hij doorgrond wordt. Die blik wordt met het toenemen van 't kwaad steeds strakker. De oogen krijgen iets glasachtigs en zijn omgeven door grijsblauwe kringen, dikwijls over den neus door een dergelijke streep verbonden, welke tegenover zekere licht-roode vlekken op de wangen sterk teekenen.

2. De *kleur* van het gelaat is akelig bleek, loodachtig, terwijl soms kleine *puisten* over het geheele aangezicht verstrooid liggen en slechts verdwijnen om voor andere weer plaats te maken. Vooral op het voorhoofd, aan de slapen en om den *neus* vertoont zich die uitslag.

3. Bij de onanisten neemt men ook dikwijls eene zekere *onrust* en *beving* aan handen, vingers, voeten en teenen waar en een waggelenden onvasten gang met zwakte in de knieën.

4. Eene *algeheele verslapping van het zenuwgestel*. Wie maar eenigszins met het zenuwleven op de hoogte is, kan bevroeden wat hiervan de gevolgen moeten zijn. Juist wijl de zenuwen het fijnste en innerlijkste des lichaams zijn, laten zij, wat in haar bedorven en verstoord wordt, minder open en niet zoo duidelijk te voorschijn komen. Gelijk een huis nog een tijdlang schoon en in zijn geheel kan blijven terwijl de balken enz. steeds aan 't vermolmen zijn, doch vaak plotseling in een stort, bij de minste ongewone beweging, zoo gaat het ook dikwijls met menigeen, die op het oog niets ziekelijks hebbende reeds inwendig is verteerd. Wat de zenuwen aantast, tast de *ziel* aan. Daarom is de invloed der *onanie* op de ziel veel sterker en geweldiger dan op het lichaam.

5. De *spijsvertering* is in den regel ook geheel in de war. Sommigen schijnen onverzadelijk, anderen kunnen geen spijszen meer verdragen.

6. *Hartkloppingen, hoest, slapende koorts, hoofdpijn, ingewandsontsteking* enz. Boerhave noemt als gevolgen der onanie: vermoeidheid, zwakte, traagheid der leden, magerheid, opdroging der sappen, pijn in de hersenvliezen, stomphheid van zinnen, uittering van het ruggemerg.

b. Geestelijke kenteekenen.

Zooeven wezen wij reeds op de verzwakkingen van het

zenuwleven. Als gevolg daarvan kunnen wij de volgende geestelijke kenteekenen opnoemen:

1. Eene zekere *menschenvrees*, waarbij komt een zucht naar eenzame plaatsen.

2. Eene in het oogloopende verstrooidheid, onoplettendheid bij het onderwijs, *afwezigheid* met zijne gedachten

3. Bij de meeste onanisten heerscht eene groote afkeerigheid van godsdienst en van alles wat edel en verheven is. Wat andere menschen treft en bezielt laat hem koud en onverschillig. Hun hart is vet als smeer (Ps. 119). Zij komen niet meer buiten den engen kring van hun *ik*. Zelfs dit *ik* kunnen zij niet meer liefhebben. Zij worden hoe langer hoe meer grimmig tegen alles, tegen God en menschen, tegen zich zelven.

Deze kenteekenen weder samenvattende halen wij nog aan wat twee beroemde geneesheeren over de onanie schreven.

Schrikkelijk is de stempel, dien de natuur op zulk een zondaar drukt. Hij is eene verwelkte roos, een in den bloei verdorde boom, een wandelend lijk. Alle vuur en leven wordt door deze stomme ondeugd gedood en daar blijft niets over dan krachteloosheid, werkeloosheid, doodsbleekte, verwelking van het lichaam en neerslachtigheid der ziel. Zij spreken weinig en als het ware slechts gedwongen. Alle vorige levensvrijheid des geestes is verstikt. Jongelieden, die genie en vernuft hadden, worden middelmatige wezens of domkoppen. De ziel verliest den smaak voor alle goede en verheven gedachten. De inbeeldingskracht is geheel bedorven. Iedere aanschouwing van een vrouwelijk of mannelijk voorwerp wekt begeerten op. Angst, berouw, beschaamdheid en vertwijfeling aan de genezing van het kwaad maken den pijnlijken toestand volkomen. Het geheele leven van zulk een mensch is een reeks van geheime verwijtingen, pijnigend gevoel, van

inwendig zelfverwijt, van veroorzaakte zwakte, onbeslistheid, levenszatheld, en het is geen wonder, wanneer eindelijk aanvechtingen tot zelfmoord ontstaan, waaraan niemand meer blootstaat dan de onanist. Het schrikkelijk gevoel van levend doodzijn maakt den werkelijken dood wenschenswaard. Het verspillen van wat leven geeft, werken het meest die walg en zatheld des levens, die onzen tijd eigen is.*)

Evenzoo spreekt een ander beroemd geneesheer. Hij noemt als gevolgen en kenteekenen der onanie vooral geheel verval van het lichaam; verlies van het geheugen; ijhoofdigheid; alle gebreken van den ouderdom in de jaren, waarin men het sterkst moest zijn; ongeschiktheid voor elke verrichting; de vernederende rol om een nuttelooze last der aarde te zijn; knorrigheid; ontevredenheid met zich zelve en met anderen; afkeer van het leven; een angst erger dan pijn, vreeselijke knagingen van het geweten, die dagelijks toenemen en zonder twijfel na den dood sterker ja, tot een hel en een onuitblusschelijk vuur worden. 1)

En hoewel de schrijver van de *sexueele hygiëne*, een boek dat den laatsten tijd algemeen de aandacht trekt dit gevaar der onanie niet zoo groot acht, als beide aangehaalde geneesheeren, en zelfs beweert dat er overdreven wordt, toch komt hij ten slotte tot bijna dezelfde gevolgen. 2)

Ons dunkt het bovenstaande genoeg om bij u de overtuiging te vestigen, dat het gebiedend noodzakelijk is, op deze zonde te letten niet alleen, maar alles te doen wat wij kunnen om haar te voorkomen, te bestrijden en zoo mogelijk te overwinnen. Daarom ten slotte nog iets over hare genezing.

III. Ter genezing van de zonde der ontucht.

De geneeskundigen kunnen tegen dit kwaad *iets* maar

* Hufeland 1) Tissot. 2) *Sexueele Hygiëne*. Dr. Seved Ribbing blz. 101 enz.

zeker het *minst* doen. Misschien is het daaraan toe te schrijven, dat zij en over het algemeen zoo weinig acht schijnen te geven op dit kwaad. Wij weten het ook dat de genezing van deze zonde niet gemakkelijk gaat. Van deze onreine geesten, welke de duivel in de gedaante van schandelijke handelingen en overdenkingen op de kinderen der menschen afzendt, geldt het zeer zeker: »Dit geslacht vaart niet uit, dan door bidden en vasten." Eigen wil en eigen kracht lijden hier schipbreuk.

Wij kunnen als opvoeders indirect en direct te werk gaan tot bestrijding. Indirect door als de gelegenheid het medebrengt in het algemeen te wijzen op de vreeselijke gevolgen der ontucht. Wie zich er dan aan schuldig maakt kan de lessen op zich zelven toepassen. Dit kan bijv. gebeuren bij de behandeling van het zevende gebod. Bij die gelegenheid kan gewezen worden op de verkeerde gewoonte om met de handen op plaatsen te komen, waar ze niet hooren, en dan tevens wijzen op de nadeelige gevolgen van dergelijke handelingen. Wij kunnen streng toezien op het gezelschap en telkens waarschuwen als er woorden en uitdrukkingen worden gebezigd, die onkiesch zijn en onreine gedachten kunnen doen oprijzen. Van de vroegste tijden af moeten wij over deze zaken, *zoo noodig* spreken met den grootsten afkeer, met een afkeer, als waarmede God zelf »alle werken der Nicolaïten haatte." Eens zeide iemand, als men deze zonde wil aantasten, dan moet men *zich voorzien met ijzer en het hout eener spies*. (2 Sam. 23 vs. 6). Dit een en ander kan opgehelderd en duidelijk gemaakt worden met verhalen als die van Cham, Jozef, David. enz. Het gedichtje van N. BEETS, onder het opschrift *Bleekneusje*, waarin de dichter hoogstwaarschijnlijk ook op dit kwaad zinspeelt, kan ook dienst doen. Wij laten het daarom hier volgen:

Bleekneusje *moest* zoo bleek niet zijn.
 Zij is niet ziek; zij voelt geen pijn;
 Zij kent geen zorgen, die haar prangen;
 En toch altijd die bleeke wangen....
 Bleekneusje *moest* zoo bleek niet zijn.

Bleekneusje, weet gij 't waarlijk niet,
 Waar gij zoo treurig bleek van ziet?
 En zie me eens aan, en goed in de oogen!
 Nu, bloost ge en maakt mijn woord ten logen.
 Bleekneusje, weet gij 't *waarlijk* niet?

Gij weet het wèl ?.... Dan weet ik 't ook.
 Och, of de roos nog weer ontlook,
 Die 't kinderlijke bekje kleurde,
 Eer wat gij weet haar bloei versteurde!
 Gij weet het; en dan weet ik 't ook.

Wij wijzen onze kinderen er dan op, dat een Jozef de grootheid der zonde recht beseftte, toen hij uitriep: »zou ik zulk een groot kwaad doen en zondigen tegen *God*." Hoe David boete deed en in 't stof zich boog van schaamte en berouw en bekende: »Tegen *U* alleen heb ik gezondigd. Dat evenzoo de verloren zoon na zijn liederlijk leven wanhopend beleed: »Ik heb gezondigd tegen den *hemel*.

Direct kan op de genezing gewerkt worden door bij de ontdekking van het kwaad alles weg te nemen, wat aanleiding gegeven had en nog geeft. Men late den schuldige zoo min mogelijk alleen, bespiede zijn lektuur, zijn omgang. Men zorg voor aanhoudenden arbeid, voor flinke lichaamsbewegingen, voor niet te prikkelende spijs en dranken. Men late den patiënt niet op bed liggen als hij niet slaapt. Men zij vooral voorzichtig bij het bestraffen en doe dit liefst onder vier oogen. Niet hard,

zeker het *minst* doen. Misschien is het daaraan toe te schrijven, dat zij en over het algemeen zoo weinig acht schijnen te geven op dit kwaad. Wij weten het ook dat de genezing van deze zonde niet gemakkelijk gaat. Van deze onreine geesten, welke de duivel in de gedaante van schandelijke handelingen en overdenkingen op de kinderen der menschen afzendt, geldt het zeer zeker: »Dit geslacht vaart niet uit, dan door bidden en vasten." Eigen wil en eigen kracht lijden hier schipbreuk.

Wij kunnen als opvoeders indirect en direct te werk gaan tot bestrijding. Indirect door als de gelegenheid het medebrengt in het algemeen te wijzen op de vreeselijke gevolgen der ontucht. Wie zich er dan aan schuldig maakt kan de lessen op zich zelven toepassen. Dit kan bijv. gebeuren bij de behandeling van het zevende gebod. Bij die gelegenheid kan gewezen worden op de verkeerde gewoonte om met de handen op plaatsen te komen, waar ze niet hooren, en dan tevens wijzen op de nadeelige gevolgen van dergelijke handelingen. Wij kunnen streng toezien op het gezelschap en telkens waarschuwen als er woorden en uitdrukkingen worden gebezigd, die onkiesch zijn en onreine gedachten kunnen doen oprijzen. Van de vroegste tijden af moeten wij over deze zaken, *zoo noodig* spreken met den grootsten afkeer, met een afkeer, als waarmede God zelf »alle werken der Nicolaïten haatte." Eens zeide iemand, als men deze zonde wil aantasten, dan moet men *zich voorzien met ijzer en het hout eener spies*. (2 Sam. 23 vs. 6). Dit een en ander kan opgehelderd en duidelijk gemaakt worden met verhalen als die van Cham, Jozef, David. enz. Het gedichtje van N. BEETS, onder het opschrift *Bleekneusje*, waarin de dichter hoogstwaarschijnlijk ook op dit kwaad zinspeelt, kan ook dienst doen. Wij laten het daarom hier volgen:

Bleekneusje *moest* zoo bleek niet zijn.
 Zij is niet ziek; zij voelt geen pijn;
 Zij kent geen zorgen, die haar prangen;
 En toch altijd die bleeke wangen....
 Bleekneusje *moest* zoo bleek niet zijn.

Bleekneusje, weet gij 't waarlijk niet,
 Waar gij zoo treurig bleek van ziet?
 En zie me eens aan, en goed in de oogen!
 Nu, bloost ge en maakt mijn woord ten loogen.
 Bleekneusje, weet gij 't *waarlijk* niet?

Gij weet het wèl ?.... Dan weet ik 't ook.
 Och, of de roos nog weer ontlook,
 Die 't kinderlijke bekje kleurde,
 Eer wat gij weet haar bloei versteurde!
 Gij weet het; en dan weet ik 't ook.

Wij wijzen onze kinderen er dan op, dat een Jozef de grootheid der zonde recht beseftte, toen hij uitriep: »zou ik zulk een groot kwaad doen en zondigen tegen *God*." Hoe David boete deed en in 't stof zich boog van schaamte en berouw en bekende: »Tegen *U* alleen heb ik gezondigd. Dat evenzoo de verloren zoon na zijn liederlijk leven wanhopend beleed: »Ik heb gezondigd tegen den *hemel*.

Direct kan op de genezing gewerkt worden door bij de ontdekking van het kwaad alles weg te nemen, wat aanleiding gegeven had en nog geeft. Men late den schuldige zoo min mogelijk alleen, bespiede zijn lektuur, zijn omgang. Men zorgte voor aanhoudenden arbeid, voor flinke lichaamsbewegingen, voor niet te prikkelende spijs en dranken. Men late den patiënt niet op bed liggen als hij niet slaapt. Men zij vooral voorzichtig bij het bestraffen en doe dit liefst onder vier oogen. Niet hard,

niet op een bevelenden toon vange men zijne waarschuwingen aan. Liefde moet uit al onze vermaningen blijken, doch in deze vooral. De schuldige moet als 't ware verzekerd worden, dat als 't kwaad *gelaten* wordt, de gevolgen ook zullen ophouden of verbeteren. Ook hier geldt het schriftwoord: wien zijne zonde belijdt en *laat*, zal barmhartigheid geschieden.

Het krachtigst behoed- en geneesmiddel is het gebed. Aan de gezing moet nimmer gewanhoopt worden. Jezus genas in zijne omwandeling op aarde de hardnekkigste kwalen, maar Hij eischte geloof, en bleek dit werkelijk aanwezig te zijn, dan was het: uw geloof heeft u behouden. Daarom moet het onze besliste begeerte zijn, met 's Heeren hulp natuurlijk, Daniëls te vormen, die met het oog op God en wetende dat Gods oog op hen is in hun harte voornemen zich niet te verontreinigen, en Timotheussen, die de begeerlijkheid der jonkheid vlieden.

Wij mogen ons niet laten afschrikken door de gedachte aan het vele onreine, waarmede wij in aanraking komen, als wij onze aandacht aan dit kwaad wijden. Het woord van Ezechiël 33 vs. 8 en 9 worde niet door ons vergeten: »Als ik tot den goddelooze zeg: Gij zult den dood sterven en ge spreekt niet, om hem van zijn zijn weg af te manen, hij zal in zijnen ongerechtigheid sterven; maar zijn bloed zal ik van *uwe* hand eischen. Maar als ge hem van zijn weg afmaant, en hij zich niet bekeert, zoo zal hij in zijne ongerechtigheid sterven, maar *gij* hebt uwe ziel bevrijd!»

En wanneer wij dit gelooven, dan zullen wij ons haasten om te doen wat onze hand zal vinden om te doen, opdat het niet zoo ver kome, dat wij zouden moeten bekennen, dat er geen ander middel overbleef, dan dat het *vleesch* verdorven wordt, opdat de *geest* behouden worde in den dag van Jezus Christus.

LXXXVII. „De kwalen van onzen tijd” door A. Littooj.	> 0,10
LXXXVIII. Gedichten van W. G. Stevens;	> 0,17 ^s
XCI. Wat doet gij voor de komst van het Koninkrijk Gods?	> 0,05
XCIII. Merkwaardige Brieven.	> 0,06
XCV. Wat Rome leert en wat de Bijbel leert.	> 0,05

Boekjes à 2 ct.

Deze boekjes zijn, desverkiezende gesorteerd, de 100 ex. f 1,20;
250 ex. f 2,80; 500 ex. f 5,40; 1000 ex. f 10.

VIIIa. Ter elfder ure.	4e druk.
VIIIb. Een eigengerechtigte gered.	4e >
VIIIc. Een Roomsche meisje bekeerd.	4e >
XII. Drie Kerstliederen.	2e >
XXIII. De zegen eener vrijmoedige belijdenis.	2e >
XXV. (G) Avondgebed.	
XXVI. Kan een soldaat Christus belijden?	2e >
XXXII. Al weer iets over de kermis.	3e druk.
XXXVII. (F) De wereld zonder Bijbel.	3e >
XXXVIII. In het ziekenhuis te Leiden.	2e >
XXXIX. Drie jeugdigen, in den Heere ontslapen.	2e >
XLIII. Geloof gij?	2e >
LII. (P) Een nieuwe vriend; hoe zult gij hem verwelkomen?	2e >
LIII. Vijf nieuwe dingen. Voor kinderen. Bij het nieuwe jaar.	2e >
LXII. Het doel van Christus' komst op aarde.	
LXV. Waarschuwing tegen het lichtvaardig aangaan van een huwelijk.	
LXVI. De wonderbare nitredding. (Een verhaal voor kinderen.)	
LXXII. Over het ter kerk gaan.	2e >
LXXIV. Iets voor brave en Godsdienstige mensen.	
LXXV. Worden alle mensen zalig?	2e >
LXXVII. Een gesprek over een normalen (acht-urigen) arbeidsdag.	2e >
LXXIX. Een woord aan onze Godvreezende dienstdoden.	
LXXXI. Gierigheid.	2e >
LXXXIII. Een Zondag in de Kazerne.	
LXXXV. De dood op de planken.	2e >
LXXXVI. De wandelende Jood	
LXXXIX. Was de Heere Jezus Christus „revolutionair?”	
XC. De Hervormingsdag.	
XCII. Zijt gij rijk?	
XCIV. In Christus is uwe redding.	

